

nič, kar ni katoliško! Bodi še tako trden, kdor bere nasprotno liste, postane mlačen, hladan in navsezadnje mrzel za naše vzore. Zakaj pa bero nekateri nasprotno liste? Ta bi rad izvedel, kaj pišejo o njem, drugi bi rad slišal oba zvona. Prvem pravim: če ne boš čital, boš miren, pa jih še podpiraš, da te blati. Drugemu pa: Nikjer zvonovi tako lepo ne pojo, kakor doma. Tvoja dolžnost je pa, paziti tudi, da se ljudstvo ne zastrupi s slabim čitvom. Ne pozabimo pa tudi preblazene Device Marije, ki nam je vzgojila največjega učitelja. Ljubljenec Marijin je naš narod slovenski, k njej ga dovajajmo. Nasprotnike posebno peče ime katoliški. Mi smo pa ravno na to ponosni in je hočemo pogumno nositi. Razšli se bomo, s seboj pa vzemimo geslo:

Srce Tebi — premili Stvarnik,
delo pa tebi — narod moj!

Ne da se popisati čustev, ki jih je vzbudil s svojim lepim govorom govornik v srcih zborovalcev. Odoznanja ni hotelo biti ne koncea ne kraja.

Politični ogled.

— **Državni zbor** bo baje sklican čisto gotovo za dan 15. oktobra. Kako negotov je pri enakih poročilih ta „čisto gotovo“, je našim čitateljem znana stvar. Vlada si mora prej zagotoviti, da ima večino, popolnoma slepo vendar ne bo sklicala državnega zbora. Češki Nemci bi bili sicer radi še nadalje pri vladnem koritu, a si zaradi volitev nič prav ne upajo. Tudi iz češkega tabora ne prihajajo za vladna ušesa ugodna poročila. Voditelj skupnega češkega kluba, poslanec Stanjek, razglša, da bodo Čehi v jeseni nasproti vladi v opozicijo. Kdo bo še potem podpiral vlado? Slovenski liberalci imajo žal samo enega poslanca, in ta je nekoliko prešibek, da bi podprl cel vladni kabinet.

— **Deželni zbori.** Cesar je sklical naslednje deželne zbere za jesensko zasedanje: solnograškega na dan 17. t. m., tirolskega in predarlskega na dan 23., kranjskega na dan 24., nižjeavstrijskega na dan 23. t. m. Goriški deželni zbor bo sklican za dan 1. oktobra, da si izvoli deželni odbor. V kratkem bosta imenovana deželni glavlar in namestnik. Deželni glavlar bo najbrž vodja katoliške italijanske stranke, prošt Fajduš, namestnik Slovencec dr. Franko.

— **Štajerski Nemci.** Med krščansko-socialno stranko in nemškimi centromom, koje stranko vodi vitez Panc, se vneto nadaljuje huda časninarska vojaska. Nadarjeni vodja krščanskih socialcev, knet Hagenhofer, očita Panca, da se je zvezal z liberalno agrarno stranko. Skrajja je hotel Panca to tajiti, a sedaj je s tajejenjem ven. Zadnjo nedeljo, dne 14. t. m., sta se Pančeva stranka in agrarna stranka združili na skupen program in določili veliko skupno zborovanje za dan 28. septembra v St. Mihaelu na Zgorjem Štajerskem. A tudi med liberalnimi in takozvanimi nemškonalnimi poslanci ni edinosti in slove. Eni poslanci se držijo lista „Tagespost“, drugi lista „Tagblatt“. Zadnji se godi bolj slabo. Njih vodja je poslanec Einspinner. Nam Slovencec pa nič ne škodi, ako v nemških političnih taborih ni edinosti.

— **Naša zunanja politika.** V znamenje, da so se naše razmere nasproti Rusiji izboljšale, je odstopil naš poslanik v Petrogradu, grof Turn in na njegovo mesto pride grof Sapary. Ker je Madžar, je pač težko razumeti, ali bo ravno ta mož na pravem mestu. Grof Sapary je bil dosedaj oddelni načelnik v zunanjem ministrtvu. Na njegovo mesto pride prejšnji poslanik v Belgradu, grof Forgač, ki je bil sedaj poslanik v Monakovem. Grof Forgač se je izkazal povsod, kjer je bil, za nesposobnega in nepriljubljenega. Zdaj bo imel odločilno besedo v zunanjem ministrtvu. Govori se še kljub uradnemu tajeju, da tudi zunanji minister grof Berthold kmalu odstopi in da pride na njegovo mesto sedanjni naš poslanik Mery v Rimu, o katerem gre glas, da je res velesposoben.

— **Nemška bahavost.** Grška kraljeva rodbina je nemškega pokolenja. Sedanjí grški kralj Konstantin je še vrhu tega poročen s sestro sedanjega nemškega cesarja Viljema. Sedaj po končani vojski je prišel grški kralj na obiske k svojemu svaku cesarju Viljemu, v zahvalo, da je Nemčija tako vstrajno podpirala Grško proti slovanskim državama Bolgariji in Srbiji. Pri slovesnostih, ki so se vršile povodom tega obiska, se je bahal grški kralj z junaštvom svoje armade, čeprav vsakdo ve, da je bolgarski general Ivanov, ki je vodil proti Grkom trikrat manjšo armado, dobil o grškem junaštvu vse druge pojme, kakor jih sedaj prodaja grški kralj po Nemčiji. Obenem se je grški kralj še polaskal Nemcem, zatrjuje, da so dosegli Grki le radi tega take uspehe, ker so se učili pri Nemcih. Nemcem in njihovemu cesarju je ta hvale čudno dobro djala, kajti pri Turkih se nemški učitelji častniki niso odlikovali. Toda že so se oglasili Francozi, ki očitajo grškemu kralju, da je v Berlinu govoril neresnico, kajti sam dobro ve, da so bili učitelji grške armade Francozi. Nemci so učili le Turke in ti so tudi pokazali, kaj so se naučili pri Nemcih. Bolgari, Srbi in Grki pa so hodili pri Francozih v šolo. Grški ministrski predsednik se je pri francoski vladi že opravičil zaradi nepremišljenih besed, ki jih je njegovemu kralju narekovala grda nemška bahavost.

— **Na Balkanu.** Zmagovalci nosijo visoko glavo in njihove besede so ponosne. Med Bolgarijo in Turčijo pa se vršijo pogajanja zaradi nove meje. Pogajanja so zelo tajna, vendar gotovo napredujejo, ker se

do sedaj niso prekinila. Pri Turkih je zavladaleda nekoliko večja popustljivost, ker v armadi še vedno niso ponehali boji med mlado- in staroturki. V glavnem vojaškem taboru je prišlo med znanim Enverbegom in generalom Abuk-pašo do tako vročega spopada, da je Abuk-paša potegnil samokres in ustrelil na Enverbega, a ga je le neznatno ranil na roki. Vlada v Carigradu, ko je zaznala za ta dogodek, je ukazala, da se odvzame Abuk-paši meč in samokres ter ga odpeljejo v Carigrad. Toda častniki-pristaši so se zavzeli zanj, ko bi se bil moral ta ukaz izvršiti, in začelo se je streljanje in sabljanje med častniki mlado- in staroturškega mišljenja. Slični pojavi niso dokaz za urejene in zdrave razmere v turški armadi. — Na Bolgarskem vlada kljub veliki nesreči, ki je zadela ta narod, mir in red. Med narodom se je začela agitacija za prestop v katoliško cerkev, ker se pravoslavni cerkvi ne zaupa. Slovenci se dejanski zanimajmo za bolgarske razmere s tem, da radi darujemo za katoliške misijone na Balkanu.

— **Protiaavstrijske demonstracije v Rimu.** Katoliški telovadci raznih narodov so se šli te dni pokloniti sv. Očetu v Rim. Laški framasoni so pa skočili pokonec in so hoteli preprečiti vso slavnost. Najhujše se je godilo mali skupini avstrijskih telovadcev. Lahi so jih strahovito zasramovali. Udri so nato pred avstrijsko poslaništvo in divje kričali: „Dol z Avstrijo! Zivio italijanski Trst!“ Policija demonstrantom ni bila kos; še-le poklicano vojaštvo je izpraznilo trg. Zaprli so 600 oseb. To so naši zavezniki!

— **Protí drugovercem.** Rusko pravoslavje se obnaša zelo nestrpno nasproti drugovercem. Poroča se, da se je zadnji čas razpustilo zopet 22 društev. Izmed teh društev jih je 7 katoliških, vsa verskega in dobrodelnega značaja, 11 pa mohamedanskih društev, ki so tudi vsa verskega značaja. Posebno veliko pa znajo pripovedovati o pravoslavni nestrpnosti oni poljski katoliki, ki so prišli ob delitvi Poljske pod rusko carstvo.

— **Angleško zračno brodogeje.** Angleška hoče biti prva. Zgraditi bo dala zračno brodogeje iz vseh vrst letal in zrakoplovov. Samohidroplanov, ki se bodo dvigali z morja in opazovali sovražnikovo mornarico, bo 200. Zrakoplovi bodo služili za poizvedovanje v daljavah. Vsa letala bodo imela brezžične brzojave, po katerih se bodo dajala poročila admiralu-poveljniku. Več križaric bo imelo hidroplane na krovu. Gradi se za letala posebna vojaška delavnica. To bo grozne vojne v zraku!

— **Japonska proti Kitajski.** Jasno je, da išče Japonska priložnosti, kako bi začela vojsko s Kitajsko. Kitajska ji je ugodila v vseh prepornih točkah, toča japonska javnost je sedaj na svojo vlado huda, češ, da je premalo zahvalna. Japonska čuti v sebi moč mladosti in se pripravlja, da sosednje ozemlje kolikor mogoče spravi pod svojo oblast. Najprej je bila Korea na vrsti, sedaj Kitajska. Tudi Rusija se že oglašja in oznanja pravico do severnega dela Kitajske.

Kolera.

Vedno bližje prihaja kolera našim krajem. Cel Balkan je okužen, okuženih je po kolero mnogo krajev na Ogrskem in Hrvaškem, da, pojavili so se že tudi posamezni slučaji v Galiciji, na Dunaju in na Češkem. Bati se je, da tudi v naših krajih nastopi prijateljica smrti — kolera. V naslednjem podamo poročilo o stanju kolere v posameznih deželah po poročilih, ki so došla dne 15. septembra:

C e š k o: Žena višjega okrajnega zdravnika v Tuzli, Galcinska, je došla dne 6. t. m. v kopalnišče Marijine vari, kjer je nenadoma obolela na kolero. Oddali so jo takoj v bolnišnico za kužne bolezni. Ker je bila zdravniška pomoč takoj pri rokah, se je posrečilo, Galcinsko rešiti. Novejša poročila pravijo, da je žena že izven nevarnosti. Namestništvo je izdalo stroge varnostne odredbe.

D u n a j: Žida Pardo so že izpustili iz bolnišnice, ker je popolnoma okrevla.

G a l i c i j a: Zdravstveni oddelek notranjega ministrtva na Dunaju poroča, da je izbruhnila kolera tudi v Galiciji, in sicer v vaseh ob ogrski meji. Vasi Oparčac, Oberce in Skole so deloma okužene. Kolera se je prenesla po delavcih iz Ogrske. Umrli je neka kmetica. O številu drugih slučajev se molči.

H r v a š k o: Od 10. do 14. t. se je pojavilo zopet 26 novih slučajev, a smrten ni bil nobeden. V mnogih okrožjih je vlada prepovedala promet s sadjem.

O g r s k o: V Budimpešti in tudi v drugih krajih Ogrske je izbruhnila zadnji čas kolera z vso silo na dan. Dne 11. septembra je v Budimpešti nenadoma obolelo 7 oseb, njim se kljub varnostnim odredbam še vsak čas pridruži po več novih bolnikov. Umrli sta dosedaj 2 osebi. Iz dežele prihajajo vedno pogostejša poročila o kolero. Uradni list javlja skupno z dežele 48 slučajev. Znano je, da so Ogrji zelo nesnažni, glede pitne vode pa sploh niso izbirčni. Pijejo vodo iz Donave in drugih rek, luž, studence pa imajo navadno poleg gnojnic. Vlada je sedaj, ko je že kolera v deželi, prepovedala piti vodo iz Donave in pa smrdljivih studencev, tudi dovoz sadja in živeža iz okuženih krajev, posebno iz Srbije in Rumunije, je prepovedan. V Budimpešti so oblasti zaplenile 1 vagon suhih rib iz Apata in jih dale sežgati.

B o s n a: Kolera pojema. V Gornji Tuzli se nahaja zdaj le 1 bolnik; z dežele pa se poroča, da leži še od prejšnjih bolnikov 22 nezdravljenih. — Novejša poročila pravijo, da je v vasi Kreka blizu Tuzle z nekom mlino, kjer je pred dnevi neka žena umrla

za kolero, na novo obolelo 5 oseb. Tudi v Breki je na novo oboel nek otrok.

S r b i j a: V okrožjih ob Drini (ob bosanski meji) zbolil v posameznih vaseh vsak dan na desetine oseb. Posebno hudo divja kolera v Sabacu in Mitrovici. Od 1. do 13. septembra je obolelo na Srbskem 1224, ozdravelo 370, umrlo 277, a bolnih je še 577 oseb. Tako pravi uradno poročilo.

R u m u n i j a: Od 10. do 13. septembra je obolelo na novo 112 oseb, umrlo 46, ozdravelo 15. Posebno hudo divja kolera v mestih Silistrija, Šulina in Tyrmagurele. — Od kar je izbruhnila kolera, pa do 14. t. m., je obolelo za njo 1555 oseb, 661 jih je umrlo, med njimi 79 vojakov, 159 bolnikov pa je ozdravelo.

B o l g a r i j a: Najbolj so okuženi okraji Vidin, Vraca, Plevna in Sistovo. Od 5. do 13. t. m. je na novo obolelo 614 oseb, umrlo jih je 115.

T u r č i j a: Od 1. do 13. septembra obolelo je v Carigradu in okolici 214, umrlo 73 oseb.

R u s i j a: Okužena so okrožja: Odesa, Cherson, Balta, Podolija, Dnjepravsko in tudi Besarabija. Dosedaj je obolelo 2107 oseb, a umrlo 619 oseb. Kolera se je prenesla na Rusko največ po rumunskih potnikih.

Kolero pomnožujejo posebne glivice (bacili), katera se zarijejo v želodec in čreva. Dokler so te glivice še v želodcu, je bolezen še lahko ozdravljiva, kakor hitro pa so se kolere glivice ukoreninile v čreva, je človek skoro gotovo izgubljen. Zdravniki razločujejo tri vrste obolenja za kolero. Najloži napad ali prva vrsta kolere se pozna po hudi driski, ki pa se od navadne driske ne da mnogo razločevati. Ljudje, ki so bolj rahle naravi, navadno podležejo že prvotnim napadom, močnejša narava pa kljubuje še do druge ali tretje vrste. Pri drugi vrsti ali stopinji začne človek bruhati iz želodca jedila in kri. V tej srednji stopinji umrje največ ljudi. Pri tretji vrsti se poleg driske in bruhanja pojavi še strjenje krvi, žila začneja le po redkoma biti, voda se zapira, krč se loteva celega života in po hudih mukah bolnik umre. Največ žrtev zahteva kolera pri ljudeh med 30. in 40. leti, a med ženskim in moškim spolom ne dela kolera nobene razločka.

Navadno se kolera naleze po glivicah (baciilih) v straniščih ali drugih javnih prostorih, n. pr. če se takoj vseh na sedež, kjer je sedel človek, ki je bolan na kolero, je lahko mogoče, da se je tudi ti nalez. Lahko pa se nalezeš kolere tudi, če piješ slabo vodo, zavziješ gnilo ali nezrelo sadje, spiš v neprežračenih prenočiščih ali delaš v bližini, kjer zastaja voda iz stranišč. Kolero pa posebno pospešuje nesnaga. Ker med obolelimi za kolero umrje navadno 60%, je povsod, kjer se kolera pojavi, če tudi v najmanjšem obsegu, treba stroge previdnosti. Ker je slaba pitna voda najboljši prenašalec kolere, se priporoča, da skrbijo gospodarji, da bodo studenci snažni, da se ne steka v studence razna nesnaga, ali pa celo voda iz perilišč. Posebno skrb se naj obrača tudi na stranišča. Snaga naj bo tudi tukaj na svojem mestu. Gospodarji naj skrbijo, da se zbirajo odpadki v globoki jami. Posebno pa naj skrbijo za snago v straniščih gostilničarji, kjer se shajajo razni potniki! Gospodinjje pa naj skrbijo za snago stanovanj in perila.

Ako se prikaže pri kaki osebi sumljivi znak kolere — huda driska, naj se takoj pokliče zdravnik. Vlada odredi povsod, kjer se pokaže kak sumljivi slučaj, takoj stroge varnostne odredbe, da se nevarna kuga ne razširi. Tem naredbam se je treba že z ozidrom na lastno korist brezpogojno pokoriti in navodila izvajati.

Razne novice.

Godovi prihođnjega tedna.

21. nedelja: 19. po Binkoštih; Matej, apostol.
22. pondeljek: Mavricij in tovariši, mučenci; Emeran, škof.
23. torek: Tekla, devica in mučenica; Liu, papež.
24. sredo: Marija Devica, reš. ujetnikov; Gerhard, škof.
25. četrtek: Kleofa, spoznavalec; Firmin, škof.
26. petek: Ciprijan in Justina, muč.
27. sobota: Kozma in Damijan, mučenika; Kaj, škof.

* **Duhovniška vest.** P. Blaž Seme, kaplan in slovenski spovednik v Marijinem Celju, je premeščen v Allenc.

Iz sodnijsko-pisarniške službe. Sodnijski kancelist Franc Flux v Gornjemgradu je imenovan za oficijala.

* **Obēni zbor Slovenske Straže** bo dne 12. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne na Jesenicah. Štajerske podružnice, skrbite, da boste vse zastopane!

* **Naš cesar prvič pri armadi.** Iz dnevnika pokojnega cesarjevega vzgojitelja, grofa Coroninija, ki leži zakopan v Šempetru na Goriškem, priobčuje list „Österr. Rundschau“ par podatkov, kako je takrat 14letni nadvojvoda Franc Josip dne 10. oktobra 1844. nadzoroval prvič svoj dragonski polk št. 11.

* **Našim dopisnikom.** Pišite 1. s črnilom. Urednik vam bo hvaležen, ker ne bo izgubil vida pri čitanju in popravljanju in črkostavec vas bo hvalil; 2. samo na eno stran; 3. razločno; 4. z velikimi črkami; 5. kratko; 6. zmeraj kaj novega in zanimivega; 7. ne pišite malenkostnih dopisov; 8. dajajte dovolj znamk za kuverte; na pismo do 20 gramov je treba prilepiti znamko za 10 vin., čez 20 gramov pa 20 vin. Ako nimate tehtnice za pisma doma, pa vprašajte na pošti! 9. Poročajte zmeraj svoje pravo ime uredni-